

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: postmottak@jd.dep.no

Deres ref.: 15/3145
Vår ref.: 206846

Dato: 6. oktober 2015

HØRING - FORSKRIFT OM STRAFFEGJENNOMFØRING I NEDERLAND

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 3.7.2015 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt forsvarergruppens høringsutvalg. Høringsutvalget består av Arild C. Dyngeland (leder), John Christian Elden, René Ibsen, Knut Rognlien, Mette-Julie Sundby og Inger Marie Sunde. Høringen har også vært forelagt lovutvalget for bistandsadvokater, som ikke har hatt ytterligere tilføyelser.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Advokatforeningens kommentarer

Advokatforeningen har den 27. februar 2015 avgitt høringsuttalelse vedrørende endringen av straffegjennomføringsloven. Advokatforeningen var klart i mot de foreslåtte lovendringer særlig med tanke på at tvangsutsending av norske statsborgere kan være i strid med EMK. Som Advokatforeningen

påpeker i høringsuttalelsen av 27. februar 2015, tilsier erfaringene med belgiske soningsfanger i Nederland og rapporten fra Europarådets «torturkomité» (CPT) at en overflytting av norske fanger til Nederland i konkrete tilfeller kan innebære et brudd på EMK art. 8 om retten til respekt for familielivet. Lovendringen er nå vedtatt, og Advokatforeningen er kjent med at overføring av innsatte til Nederland allerede er påbegynt. Man har registrert at Kriminalomsorgen har lagt opp til å tvangssende også norske statsborgere til soning i Nederland. Den foreslåtte forskrift som dette høringsnotatet gjelder, er opplyst allerede å gjelde for Kriminalomsorgens pågående håndtering av overføring av innsatte til Nederland.

Advokatforeningen er fortsatt av den oppfatning at det ikke bør foretas tvangssending av innsatte i Norge til soning i fengsel i Nederland. Kriminalomsorgen bør derfor legge opp til at det kun er innsatte som samtykker som overføres til Nederland for soning. Dette kan gjennomføres ved at det gis noen fordeler ved soning i Nederland som gjør en slik soning mer ønskelig for noen innsatte.

Hvis Kriminalomsorgen ikke får nok innsatte til frivillig å sone i Nederland i forhold til den kapasitet som er tilgjengelig i Nederland, bør man derfor se på muligheter som kan gjøre at mange nok er villig til dette ved å styrke insentivene. Det bør derfor være noen flere fordeler ved soning i Nederland enn det som forskriften legger opp til. Dette vil øke sannsynligheten for at i alle fall utenlandske innsatte vil kunne være villige til å sone i Nederland. Det ble lagt til grunn ved lovendringen at man ville få dette til ved frivillighet, men dette synes nå å være forlatt av departementet og man har nå begynt å argumentere for hvorfor bruk av tvang er riktig virkemiddel. Advokatforeningen mener dette er beklagelig og meget uheldig.

For innsatte som er norske borgere eller bosatt i Norge, fremstår det under alle omstendigheter som uakseptabelt at disse skal tvangssendes til soning i Nederland. Å motta besøk av pårørende og venner er for mange innsatte meget viktig ved soning av fengselsstraff. Tvangsoverføring bryter med både normalitetsprinsippet og nærhetsprinsippet som er grunnleggende for behandling av innsatte. Det må også legges til grunn at slik kontakt er svært viktig for rehabiliteringen av den innsatte. Advokatforeningen er kjent med at norske borgere som jevnlig mottar besøk av familie, også er blant de innsatte som nå kan bli tvangssendt til soning i Nederland.

Videre vil de som overføres med tvang til et fremmed land kunne ha et større behov for rettshjelp enn andre innsatte, samtidig som tilgangen på rettshjelp vil være sterkt redusert. Som følge av at de innsatte befinner seg i et annet land, vil verken pro bono innsats fra forsvarere eller frivillige rettshjelpstiltak, eksempelvis Jussbuss, være tilgjengelige. Dette burde ivaretas for å motvirke noe av det negative ved tvangsutsendelse og sikre et minimum av rettssikkerhet..

Departementet og Kriminalomsorgen ser nå ut til å legge stor vekt på at fengselet i Nederland skal fylles opp med innsatte fra Norge. Samtidig innebærer tvangssending av innsatte til et annet land et brudd med de grunnleggende prinsipper for soning av straff som så langt har vært fulgt i Norge. Denne siden av saken burde etter Advokatforeningens side ha vært trukket mer frem i lovprosessen som ligger til grunn for de tiltak som nå iverksettes

Advokatforeningen vil i denne forbindelse understreke at det kan være tvilsomt om tvangsoverføring av norske borgere til et annet land er i overensstemmelse menneskerettighetene og Grunnloven, uten at dette kan sees å ha blitt gjenstand for en grundig utredning fra departementets side. En slik utredning bør etter foreningens mening foretas før ytterligere tvangssendinger gjennomføres.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no